

Návrat zmizelých vinic

IX.

Když jedete autem nebo na kole, či se touláte pěšky po jižní Moravě, nepřekvapí, že každou chvíli narazíte na vinice. Vinná réva se tu pěstuje od nepaměti a ke zdejší krajině prostě patří. Jsou však u nás oblasti, kde byste vinohrady nečekali. Už jen kvůli tomu, že se rozprostírají ve vyšších severních šířkách. Přesto se zdejším vinicím nejen dobře daří, ale řada zdejších vín patří k těm nejlepším v České republice. Příkladem budiž Mělnicko či ještě severnější Litoměřicko. **V dnešním díle našeho seriálu vás však zavedeme do místa, které byste na mapě vinařských oblastí nikdy nehledali (a také nenašli): Do Českého Krumlova.**

Jsou lidé, kteří se – se znalostí historie i lásky k vínu – rozhodli obnovit slávu dávno zaslých vinic. A těmto novodobým „vinařským“ vizionářům věnujeme seriál o návratu zmizelých vinic.

Český Krumlov je mimořádným architektonickým skvostem, jehož význam potvrdil v roce 1992 zápis města na listinu světového kulturního dědictví UNESCO. Nad meandry řeky Vltavy se vyvinul jedinečný soubor městské zástavby, především ze 16. století, spolu s rozsáhlým areálem hradu a zámku, který je po Pražském hradu druhým největším zámeckým komplexem České republiky.

Historické sídlo rodu Rožmberků zahrnuje řadu zámeckých budov, slavný maškarní sál, unikátní, nedávno zpřístupněné barokní divadlo, zámeckou zahradu s rokokovou fontánou a letohrádek Bellarie s otáčivým hledištěm - dějiště sezonních divadelních představení. Výraznou dominantou města je chrám sv. Víta, cenné dílo jihočeské gotiky. **A právě v centru této (jiho)české perly najdeme hned tři vinice. Jak se zde ale ocitly?**

Zámecká slavnost vína v Českém Krumlově.

Na počátku festival vína

Vše jsme přijeli prozkoumat přímo do Českého Krumlova. Sešli jsme se zde s řadou místních občanů, kteří s nápadem obnovit vinice přímo ve městě před lety přišli. „Na úplném počátku byla myšlenka, přilákat do města turisty také mimo hlavní letní sezonu,“ začal své vyprávění **Ing. Pavel Fučík**, člen Sdružení cestovního ruchu Český Krumlov, místní podnikatel. A **Ing. Miroslav Reitinger** z Českokrumlovského rozvojového fondu pokračoval: „**A tak vznikl nápad, uspořádat v říjnu a listopadu festival vína, na kterém by se představili vinaři z Čech i Moravy.**“ Oba pánové se stali gestory festivalu, kterými jsou, spolu s **MUDr. Václavem Pechou**, dodnes.

Hned první ročník, který se uskutečnil v zámecké pivovarské zahradě v roce 2012, dokázal vzbudit zájem jak vinařů, tak hlavně návštěvníků. Postupně se festival rozrůstal až do současné opravdu velké podoby. **Jeho zatím poslední – osmý – ročník se konal loni na podzim. Od 18. října do 23. listopadu 2019 se ve městě uskutečnilo těžko neuvěřitelných 33 akcí v podobě degustačních a prodejních přehlídek vín, setkání u sklenky vína s uznávanými tuzemskými i zahraničními sommeliéry, vinaři a znalci a spousty dalších pořadů. Vrcholem festivalu bývají vždy akce dvě: Příjezd sv. Martina a slavnostní otevření svatomartinského vína (koná se vždy 11. listopadu v 11 hodin a 11 minut) a Zámecká slavnost vína, konaná v zámecké jízdárně.**

Na festivalu pravidelně participují nejen moravští a čeští výrobci vín, ale i z Rakouska, Německa, Francie a Itálie. Celkem se jich loni zúčastnilo 35! Český Krumlov tak má v říjnu a listopadu atrakci, kterou mu mohou závidět mnohá města z vyhlášených vinařských oblastí České republiky.

Vinobraní probíhá v Českém Krumlově formou malého happeningu kdy všichni pomáhají všem.

Na snímku (zleva) Miroslav Reitinger, Pavel Fučík, Miroslav Valha a Jiří Olšán.

Něco málo z historie

Na rozdíl od již zmíněných klášterních zahrad se vinná réva v Českém Krumlově pěstovala v zámecké zahradě docela určitě. Zahrada byla založena za panování posledního z českokrumlovských knížat z Eggenberku, Jana Kristiána. Kníže Jan Kristián I. z Eggenberku po sňatku s Marií Arnoštkou z Eggenberku v roce 1666 přikročil k rozsáhlé přestavbě starého rožmberského zámku na pohodlné šlechtické sídlo v duchu své doby, jehož nedílnou součástí byla i barokní zahrada.

K založení vlastní zámecké zahrady došlo až na konci 70. let 17. století. Podle písemných podkladů, které najdeme ve Státním archivu ve městě si dal kníže Jan Kristián I. v roce 1692 dovézt 200 sazenic vinné révy ze Senftenbergu. Jedná se o obec, která dnes leží ve vinařské oblasti Kremstal v jižní části Waldviertelu v rakouské spolkové zemi Dolní Rakousy. Archivy neuvádějí, o jakou odrůdu tehdy šlo. **Jisté ale je, že réva byla vysázená právě v zámecké zahradě.** Říká se, že i jižní svahy nad Vltavou pod zámek byly osázeny révou, ale písemně to zatím nebylo doloženo.

Zahrada jménem Tramín

Ale vraťme se na začátek. Ve stejné době, jako festival vína, se začala rodit myšlenka **revitalizace klášterních zahrad v České Krumlově.** Ty byly totiž po roce 2000 v dezolátním stavu. Zahrady zdejšího minoritského kláštera jsou přitom nejstaršími dochovanými zahradami ve městě. **Byly zřízeny nedlouho po založení samotného kláštera v roce 1350.** A minorité zde s největší pravděpodobností pěstovali také vinnou révu. Svědčí o tom mj. i část zahrady s historickým názvem „Tramín“. A právě i tato skutečnost stála za nápadem při revitalizaci zahrady založit i malou vinici. Stáli u toho stejní lidé jako kolem festivalu. Ti viděli v osázení vinné révy jakousi přidanou hodnotu festivalu.

>>

www.goldsteig.de

Tak přírodní. Tak čerstvý. Tak lahodný.

GOLDSTEIG Käsereien Bayerwald GmbH • Siechen 11, D-93413 Cham • Tel. 09971/844-0 • Fax 09971/844-1090 • E-Mail: info@goldsteig.de • www.goldsteig.bayern

inzerce

K nim se přidal i **Ing. Jiří Olšan**, vedoucí správy a údržby zámeckých zahrad: „Proměna klášterních zahrad minoritského kláštera byla vedena především snahou zpřístupnit je veřejnosti. Kromě mimořádného stáří spočívá hodnota těchto zahrad ve staleté tradici zahradnického pěstování léčivých a užitkových rostlin, vinné révy, ovocných stromů a zeleniny.“ **Klášterní zahrady byly otevřeny veřejnosti v roce 2015. Včetně malé viničky, vysazené o rok dříve, s šedesáti hlavami.**

Kdo by ale čekal, že na Tramínu vysadí stejnojmennou odrůdu, bude zklamán. **Po konzultaci s kamarády – vinaři z Moravy i Čech – byla na výsadbu vybrána odrůda Solaris.** Ta vyzrává velmi dobře. A také velmi zdařile odolává mrazu a rovněž nemá sklon ke sprchávání. Ačkoliv odolnost Tramínu proti mrazu je relativně dobrá, pokud však přece jen na jaře zmrzne, ztráty jsou velké, protože podočka nejsou skoro vůbec plodná.

Happeningem k vinicím

Již po krátké době, kdy jsme v jednom z českokrumlovských podniků hovořili se zdejšími vinařskými nadšenci, bylo jasné, že za festivalem vína i samotnými nově vzniklými vinicemi nestojí jeden člověk, anebo firma, ale dosti početná místní komunita. Svědčí o tom, mj. slova **Mgr. Miroslava Valhy**, agronoma, který výsadbu nových vinic řídil: „Součástí festivalu v roce 2014 byl i malý happening, kdy si každý účastník mohl zasadit „svoji“ hlavu vinné révy“. Zájem o to byl velký. A kupodivu všechny sazenice se ujaly. Nutno dodat, že stejným způsobem probíhá i vinobraní. Dnes se prý často stává, že v zahradě kláštera potkáte rodinu, kdy otec hrdě ukazuje dětem, že toto je „naše hlava“.

Další vinice vznikla na terasách nad jižním meandrem Vltavy u malého

Vinný hrozen odrůdy Solaris.

domku, spojeného s životem a dílem rakouského malíře Egona Schieleho (1890-1918), žáka Gustava Klimta. Tento Schieleho ateliér před deseti lety odkoupil od soukromého vlastníka Českokrumlovský rozvojový fond a rozhodl o jeho revitalizaci a zpřístupnění veřejnosti. Součástí projektu byla i obnova zahradních teras. A právě zde se nachází druhá českokrumlovská vinička. **V roce 2015 zde bylo vysazeno 30 hlav bílé odrůdy Saphira.** Je to interspecifická moštová odrůda, kříženec odrůd Arnsburger x Seyve-Villard, původem z Německa.

V roce 2018 byla založena třetí českokrumlovská vinice, a sice v zámecké zahradě. V režii Národního památkového ústavu tu vzniká trvalá expozice zámeckého zahradnictví, která bude otevřená veřejnosti v roce 2021. Ta bude součástí tzv. Horské zahrady, což je historické označení donedávna zapomenuté a téměř zaniklé krajinářské zahradní úpravy **v jihovýchodní části česko-**

1/4 inzerce Premier Wines

krumlovského zámeckého areálu na strmých svazích nad řekou Vltavou nad Rybářskou ulicí. A právě zde nadšenci vysadili před dvěma lety 54 hlav osvědčeného Hibernalu, doplněných o malou sbírku nejrůznějších stolních odrůd. Panenskou sklizeň tu s netrpělivostí očekávají právě v roce 2021.

Viničky jsou zakryté sítěmi, aby sladké plody nezlikvidovali nenasytíni ptáci.

Pozor na ptáky, vosy a turisty!

Pěstování vinné révy probíhá po celou dobu vegetace v bio-režimu. Keře jsou vedené pěkně postaru: na hlavu s akátovými kůly. **Také hrozny zpracovávají zdejší nadšenci tradičními metodami.** Protože nemají k dispozici sklepní hospodářství, hrozny se lisují na běžném ovocnářském lisu přímo na vinici a všechny následující práce probíhají u toho, kdo má právě čas. První sklizeň Solarisu proběhla v roce 2017, vinaři získali 50 litrů vína. „To se nám zdálo, že to jde samo: Hrozny byly vyzrálé, nebyly poškozené, ani napíchané hmyzem,“ vzpomíná Pavel Fučík. Průměrná výtěžnost byla po provedené redukci 1,2 kilogramu hroznů na keř.

Další rok to ale bylo už horší: Do vína se dostaly špatné kvasinky, které polovinu úrody zlikvidovaly. Zatím poslední sklizeň proběhla loni na podzim. Vinaři ji hodnotí také jako špatnou: Hrozny byly napíchané vosičkami a jejich kvalita tak nebyla nejlepší.

**OSVĚŽUJÍCÍ CHUŤ
BEZ KALORIÍ
LIPTON zero**

inzerce

Víno v Českém Krumlově stáčí do lahví o objemu 0,7 litrů, kterých je každý rok vyrobeno jen několik desítek. Víno dosahuje cukernatosti 21 °NM, což ho řadí do kategorie kabinetních vín. Veřejnost se pak může s výsledným produktem seznámit v rámci ochutnávek během festivalu vína, zbylých pár lahví je určeno pro mimořádné příležitosti. Stávají se tak i zajímavou sběratelskou raritou.

Velkým problémem kromě vosiček jsou i špačci a ptáci vůbec. Tím, že jsou zde jen malé plochy viničních tratí, stávají se sladké hrozny na podzim kořistí právě opeřenců. Českokrumlovští se sice snaží jednotlivé keřky zakrývat sítěmi, moc to ale podle jejich slov nepomáhá. „Velkým problémem jsou i turisté, kteří nevěřičně pokukují po révě, kde se tady vzala. A často neodolají a ochutnávají a ochutnávají...“ konstatuje Pavel Fučík.

I viněty jsou místní

Další příběh o spolupráci místní komunity jsou viněty lahví. **Vinařští nadšenci oslovili zdejší Střední uměleckoprůmyslovou školu sv. Anežky České s nabídkou, aby jejich žáci navrhli viněty pro zdejší vína. Zvítězila studentka posledního ročníku Michaela Říhová s dvěma návrhy. Ten tzv. „Českokrumlovský“ je patrný na fotografii láhve u článku, styl „Schiele“ je připraven pro další ročníky.**

Plány zdejší komunity jsou velké. **Podmínky k pěstování révy vinné jsou zde takřka ideální: Je tu spousta jižních svahů, vápencové podloží a nadmořská výška 390 metrů u Vltavy až po 540 metrů na zámku.** Pokud se bude podnebí i nadále měnit a bude se oteplovat, tak jako poslední roky, možná se časem Českému Krumlovu bude říkat „druhá Pálava“.

Přestože pánové uvažují i o dalších místech, kde by se dala vinná réva ještě pěstovat, ujistili nás, že v žádném případě nepůjde o ekonomicky výnosnou výrobu tohoto lahodného moku. A tak se prý zapsání Českého Krumlova do seznamu viničních obcí v nejbližších letech docela jistě nedočkáme. **Víno tu zdejší nadšenci pěstují a vyrábějí prý jen tak pro radost. A musíme potvrdit, že v jejich podání víno a radost mají k sobě hodně blízko!**

Michal Korol

Foto: autor a archiv vinařů

Osobní hodnocení autora

*Vzhledem k malému množství vyrobených lahví jsem měl v České Krumlově možnost ochutnat jen **kabinetní víno Solaris, ročník 2018. Je to se interspecifická odrůda révy určené k výrobě bílých vín.** Vytvořil ji Prof. Dr. Norbert Becker v roce 1975 v německém Freiburgu křížením odrůd Merzling a Gm 6493. **V českokrumlovském provedení má Solaris jiskrnou zlatavožlutou barvu. Ve vůni je cítit čerstvě posečená louka se stopou muškátu. Chuť je plná a velmi dobrá. Doporučuji konzumovat s listovým salátem, kozím sýrem či plody moře.** Za zmínku stojí i neobvyklá viněta, jejíž autorkou je Michaela Říhová, studentka místní Střední uměleckoprůmyslové školy sv. Anežky České.*

